

Havank

De man uit de verte

A.W. Bruna Uitgevers B.V., Utrecht

1

*Hoe Hoofdinspecteur Silvère een taxi miste,
en een hand zag met een blauwe saffier*

Parijs – een prille ochtend in de nog zeer jonge zomer. De Champs Elysées lagen verlaten als een lege feestzaal in de koele klaarte van de morgen. Het zonlicht stoeide met de blonde, waaierende struisveren der fonteinën van het Rond Point, verleende de heer Clémenceau op zijn bemoste rotsblok nieuwe luister en een ietwat minder grimmig aanzien.

Een vroege taxi, die vermoedelijk zo juist een lading verlate nachtfuivers had afgeleverd, stooft met fluitende banden over het nog vochtig glimmende asfalt, in de richting van de Place de la Concorde. Op de hoek, even voorbij de Avenue Alexandre III, zeilde de wagen naar de kant, meerde met gierende remmen langs het voetpad en kwam tot staan – vlak voor de voeten van een goed geklede jongeman, die naar schatting niet veel ouder kon zijn dan een jaar of vijfendertig.

„Oh, pardon”, zei deze; en liet de kruk van het portier weer los. „maar ik dacht, dat *ik* deze taxi had aangeroepen.”

„Oh, pardon”, zei de jonge vrouw, die inmiddels eveneens op de wagen was toegelopen, „maar ik meen, dat ik u voor was.” – Een kort moment van lichtelijk gegêneerde stilte. Haar vreemde, donkere ogen, wier pupillen amper van de iris te onderscheiden waren, namen de ander belangstellend doch met iets koel hooghartigs in hun blik op. En dan: „Wel, wat dunkt u? We kunnen er moeilijk om gaan worstelen, dunkt mij.”

Zij glimlachte, en hij vond haar nog mooier nu.

„Worstelen?” zei hij gekscherend. „Och, met genoeg, natuurlijk. Maar bij een andere gelegenheid; en liever niet op de openbare weg. Zo opzienbarend, nietwaar? En bovendien, mijn reputatie als...”

„Nou-enne...?” zei de chauffeur ongeduldig.

De jongeman hield met een zwierige buiging het portier open.

„Stapt u in, dame. Ik vind wel een andere. En goede reis...”

Met haar ene voet op de treeplank bleef zij staan, wendde haar hoofd terzijde om hem aan te kijken. „Goede reis? Hoe zoudt u weten dat ik op reis ga?”

Hij lachte even.

„Dooodeenvoudig. Ik logeerde vannacht toevallig ook in het François I, zag u de rekening betalen, en hoorde dat de portier u goede reis wenste. En bovendien, mijn beroep brengt nu eenmaal mee... Wel, als ik me nog even voor mag stellen. – Silvère, Hoofdinspecteur van de Sûreté. Nogmaals goede reis, dame.”

„Oh...” zei ze, met een welhaast onmerkbaar fronsen der wenkbrauwen, „enfin, bedankt voor uw vriendelijkheid. Au'voir, monsieur.”

„Met genoeg”, antwoordde hij, langzaam het portier sluitend. Dan schoot de wagen weg, en Silvère merkte onwillekeurig op, dat zij nog geen bestemming had genoemd.

Met de handen in de zakken slenterde hij over het brede voetpad voort, in de richting waar ook de taxi verdwenen was. Hij raadpleegde zijn horloge, en het vertelde hem dat het inmiddels half acht geslagen had, zodat hem nog juist een half uur restte om aan het Gare de Lyon de trein naar Marseille te halen. Neuriënd keek hij om zich heen, doch het kon nog geruime tijd duren eer hij in de ochtendwoestijn een andere benzine-kameel ontdekte; derhalve nam hij het zekere voor het onzekere, keerde een eindweegs op zijn schreden terug en daalde de trap af van het Métrostation *Marbeuf*. Onwillekeurig toefden zijn gedachten nog een ogenblik bij de opvallend knappe vrouw, die hem zijn taxi feitelijk voor de neus had weggekaapt. Een omstandigheid echter, die allerminst in staat was afbreuk te doen aan zijn stralend zonnig humeur. Hij voelde zich vrolijker, en vooral zorgelozer dan hij in tijden geweest was. Twee maanden vakantie in het vooruitzicht. Twee volle maanden, waarin hij hartelijk van plan was met geestdrift en toewijding te luieren, behaaglijk uitgestrekt op het mulle strand van Le Lavandou, aan de verrukkelijke kust der Middellandse Zee, en zich bruin te laten stoven in de koesterende zon

van de Provence.

Twee maanden – het had enige moeite gekost om ze los te peuten. Maar Hoofdinspecteur Bruno Silvère nam aan de Sûreté Générale een zeer bevoorrechte positie in; want al was hij wellicht de jongste van zijn ranggenoten, hij genoot niettemin de grootste reputatie. Zijn onmiddellijke chef, Hoofdcommissaris Pivot, smeekte bijvoorbeeld dagelijks al zijn goede beschermgeesten om toch te verhinderen, dat Silvère nog eens gevolg mocht geven aan zijn voornemen om met een Amsterdamse collega, een zekere Hans Uyttenbogaert, en een collega van de Sûreté, een zekere Charles Carlier, samen een particulier detective-bureau op te richten.

„’t Zou m’n dood zijn”, had de commissaris betoogd, toen die stok weer eens achter de deur vandaan werd gehaald.

„Wel”, had Silvère glimlachend geantwoord. „Twee maanden vakantie, en uw stervensgevaar is voorlopig weer afgewend.” – En natuurlijk had hij tenslotte weer eens aan het langste eind getrokken. Een rit van een kwartier met de Ondergrondse bracht hem in de roezige, rumoerige bijenkorf van het Gare de Lyon. De gewone ochtenddrukte van legioenen Parijs binnenstromende forensen. Het daveren van af en aan rijdende treinen. Het geratel van bagagewagentjes. Heen en weer geren van zenuwachtige en opgewonden reizigers. Het blatend gekrijs van een omvangrijke juffrouw, die zich, boven het lawijt van een stoom afblazende locomotief uit, aan een spoorwegbeambte verstaanbaar trachtte te maken.

Silvère nam zijn biljet, baande zich een weg door de drommen mensen die zich in de hal verdrongen, en verschaftte zich met zijn politiepenning via de eerste klas wachtkamer een ietwat gemakkelijker toegang tot de perrons.

„De expres van 8.05?” vroeg hij de controleur.

De man wees naar een der lange perrons links.

„Maar u kunt die van 7.58 nog halen”, zei hij, „die staat er vlak naast.”

„Weet ik, maar die is natuurlijk zo vol als een hardgekookt ei.”

Hij liet de 7.58 kalm vertrekken, en wandelde op zijn gemak langs de eindeloze sliert bruine en groene wagens van de P.L.M.-expres, op zoek naar een plaats zo'n beetje in het midden van de trein. En in het voorbijgaan bespeurde hij plotseling achter het brede venster van een eerste klas een silhouet dat hem bekend voorkwam. Hij zag, dat de persoon in kwestie bezig was een koffertje in het net te leggen. Dan draaide deze zich om, schoof het raam naar beneden en wenkte het wagentje met reislectuur. Silvère constateerde, dat hij zich niet vergist had, het was dezelfde jonge vrouw die hem de taxi voor de neus had weggekaapt.

Hun blikken kruisten elkander; doch zij gaf geen blijk van herkenning. Silvère lichtte even zijn hoed en liep verder door. Maar toen hij in de volgende wagen klom en met een half oog even in haar richting keek, zag hij, dat zij zich snel binnen het compartiment terugtrok; en hij kreeg de indruk, dat zij hem al die tijd had nagekeken.

Hij maakte het zich gemakkelijk in de hoek van een tweede klasse en verdiepte zich in de kranten waarvan hij zich een flinke voorraad had aangeschaft, doch die zoals gewoonlijk weinig schoons en al even weinig opwekkends bevatten. Wat hem echter trof, voornamelijk in zijn hoedanigheid als inspecteur, was een breed en sensationeel uitgesponnen verhaal in de „*Paris-Soir*” van de vorige avond, over de verrichtingen van hetgeen men ook in Parijs reeds sedert lang gewoon is het gangsterdom te noemen. Prettig – vond hij – was het niet, en die Amerikaanse methodes hadden maar beter aan de overkant van de Atlantische Oceaan kunnen blijven.

*

Een luidruchtig gestommel in de corridor, vlak voor de deur van zijn compartiment, deed hem even opkijken.

„Ja, ja, sehr gut! Très bien. Hier zal ik maar gaan zitten.”

Een kruier sleepte twee vrij omvangrijke koffers naar binnen, aan alle kanten beplakt met etiketten, afkomstig uit vrijwel alle bewoonbare streken van de aardbol. Silvère las reeds met een

enkele oogopslag Tokio, New York, Tanger, Rio de Janeiro. En achter de vrij omvangrijke bagage verscheen de niet veel minder omvangrijke, bijbehorende eigenaar; al bestond diens omvang voornamelijk in de breedte. Maar van een wereldreiziger of een globetrotter had hij niets. Met een enkele penseelstreek had zelfs een middelmatig schilder hem in een gemoedelijke, ietwat verstrooide Beierse dorpsdokter kunnen veranderen.

„Nee, nee, nee, asjeblijft! De zware koffer onder, die bruine er bovenop, want anders komen ze beide naar beneden en daar ben ik allerminst op verzot.”

Silvère zat het bedrijvige mannetje belangstellend op te nemen. Hij had iets sympathieks over zich, iets innemends. Vriendelijkheid en goedmoedigheid spraken uit heel zijn voorkomen; uit zijn wat dik opgeblazen gezicht; uit zijn kleine, pientere oogjes achter de dikke brillenglazen.

„Zo is 't goed”, zei hij, met de kruier afrekenend, die hem tot overmaat van zekerheid nog eens verklaarde dat het geval nu onmogelijk naar beneden zou kunnen komen.

Een ogenblik later zette de trein zich in beweging.

„Warm! Oef, hoe warm!” zuchtte de kleine dikke, terwijl hij zijn epileptisch boordje met een zijden zakdoek tot een minder futloze houding trachtte te brengen.

„Ja”, zei Silvère, zijn krant neerleggend, „nogal, maar dat wordt wel beter als we eenmaal buiten de stad zijn.”

Hij haalde zijn sigarettenkoker te voorschijn en hield die zijn nieuwe reisgezel voor.

„Ach, mag men hier roken?” vroeg deze, tevergeefs naar een verbod zoekend.

„Ja – maar als 't u hindert...”

„Integendeel!”

Op het elkaar vuur reiken volgde het kennismaken, en Silvère vernam dat zijn gezel dr. med. Heinrich Kauffmann heette (Facharzt für innere Krankheiten) doch al sedert jaren geen praktijk meer uitoefende, en zijn leven doorbracht met op de meest grillige en fantastische wijze over de aardbol te zwieren...

„... als een klos over een weefstoel”, zoals de dokter het zelf noemde, na welke opmerking hij in een gezellige, bolwangige schaterlach uitbarstte.

In ieder geval bleek hij een onderhoudend verteller, en Silvère vond dat hij slechter en onaangenamer gezelschap had kunnen treffen...

De expres daverde met meer dan honderd kilometer vaart over de baan, tussen Dijon en Lyon, toen voor de tweede maal een jongeling in een blauw uniform en met een galmende koperen bel door de corridor kwam, om aan te kondigen dat de kandidaten voor de tweede ronde van het middagmaal aan de slag konden gaan. Silvère stond op.

„En u...?” vroeg hij.

De dokter maakte heftig afwerende gebaren.

„Straks in Lyon, een groot glas bier en een sandwich. Ruimschoots voldoende voor mij. Dat vele eten, vooral in een Speisewagen... vergif! Allemaal vergif!”

„Wel”, zei Silvère glimlachend. „U excuseert me zolang? Dan zie ik u straks na de vergiftigingspoging wel weer!”

„Smakelijk!” zei Herr Kauffmann.

Silvère begaf zich naar het restauratie-rijtuig – vond het een aangename onderbreking van de dertien uur lange reis. Op zijn weg door de corridor kwam hij langs het compartiment van de jonge vrouw, doch ze was er niet.

Maar hij zat amper goed en wel achter een tafeltje, met zijn gezicht naar de deur gekeerd, toen in de deuropening de gestalte verscheen, die hij op zijn eerste vakantiedag thans reeds voor de derde maal in het oog kreeg. Zij keek het rollende zaaltje rond, kennelijk op zoek naar een geschikte plaats. Silvère, die haar blik belangstellend en hoopvol volgde, zag dat er nog slechts twee plaatsen vrij waren: een tegenover hem aan hetzelfde tafeltje, en andere aan het tafeltje van de juffrouw die een poging gedaan had om het in welsprekendheid tegen de locomotief op te nemen.

„Benieuwd waar ze neerstrijkt”, overwoog hij, nog steeds hoopvol; en meteen wist hij dat de schone kans hem ontging. Ze ver-

koos het andere tafeltje, aan de andere kant van het zaaltje. Doch verder had ze geen keus, ze zat met haar rug naar de deur, en dus met haar gezicht naar de hoofdinspecteur op vakantie toegekeerd. En dat was misschien de reden waarom zij een half uur later aan de aandacht van Herr Kauffmann ontging.

Silvère, die haar tijdens zijn eenzame maaltijd vrijwel onafgebroken, hoewel onopvallend, in het oog gehouden had, was er – tot zijn teleurstelling – vrijwel van overtuigd, dat ze hem zelfs geen onderdeel van een seconde had aangekeken. Eerder maakte het de indruk, of zij met opzet vermeed zijn kant uit te kijken. Hij zou echter voor geen geld ter wereld bekend hebben dat het hem eigenlijk speet. Bijzonder spraakzaam bleek ze overigens niet uitgevalen, want de hardnekkige en tenslotte zelfs heldhaftige pogingen van de juffrouw tegenover haar liepen de een na de ander dood op de dorre klippen van korte en afgemeten monosyllaben.

Het opdienen van de koffie viel samen met de ietwat schutterige verschijning van Herr Kauffmann, die, naar hij luidruchtig verklaarde, dorst had, versmachtte en afgezien had van zijn voorne men om met het lessen van zijn dorst tot Lyon te wachten.

„Als we samen eens een fles opentrokken...?” stelde hij voor, de lege plaats tegenover Silvère innemend.

De fles Rosé d’Anjou, gedompeld in een emmertje met ijs, werd gebracht, opengetrokken en genoten.

„Santé, Herr Doktor”, zei Silvère, zijn glas opheffend; maar zijn blik zwierf langs de ander heen naar de vrouw, die hem zo langzamerhand hevig intrigeerde. Hij zag dat zij haar lege kopje op zij schoof, en het bundeltje kranten dat naast haar lag open begon te vouwen. Niets vreemds op zich zelf, maar het trof hem als iets bijzonders dat er achtereenvolgens te voorschijn kwamen: een *Daily Mail*, een *New York Herald*, een *Intransigeant*, een *Temps*, een *Giornale d’Italia*, en een ander die hij echter niet thuis wist te brengen.

Zij keek de verschillende bladen snel door, streepte hier en daar met een dun gouden potloodje iets aan. Wenkte dan de garçon, betaalde de nota en verliet het restauratie-rijtuig – nageoogd

door een nieuwsgierige hoofdinspecteur van de Parijse Sûreté Nationale.

„... en wat ik verder van plan ben”, hoorde hij de dokter betogen, „dat hangt van allerlei omstandigheden af.”

Silvère knikte zwijgend, en stak een nieuwe sigaret op.

Zij bleven nog een ogenblik zitten en begaven zich dan weer naar hun compartiment. Silvère wierp in het voorbijgaan een blik in de coupé van de jonge vrouw; doch zij zat met haar hoofd in de schaduw van het half neergelaten gordijntje en tuurde naar het voorbij vliedende landschap van heuvels en bossen en wijngaarden – of misschien sliep ze. Zo ja, dan was het een voorbeeld dat weldra door haar beide medereizigers gevolgd werd. En wel met zoveel geestdrift, dat Herr Kauffmann in Avignon amper de tijd had om met behulp van Silvère zijn beide zware koffers uit te laden en heelhuids uit de P.L.M.-expres te komen.

„Veel genoeg verder”, zei Silvère, de tweede koffer door het venster van de corridor naar buiten werkend. „En tot ziens...?”

„Ja. Ja – ongetwijfeld. Ik kom ook naar Le Lavandou. Bestel maar een kamer voor me. Goed hotel. Niet te duur. En bericht me telegrafisch. Avignon. Poste Restante.”

Een eindeloos lange tunnel. Een kwartier – twintig minuten duisternis. En dan plotseling een ruim en groots landschap. Een wijde baai, die uitmondt in de Middellandse Zee, en waarover het reeds verblekende licht van de ten einde neigende dag nog naglansde.

En eindelijk Marseille – de Poort van het Oosten.

Silvère was een der laatsten die de trein verliet. Hij wachtte liever tot de grootste drukte en het vele gedrang geluwd zouden zijn. Natuurlijk was de jonge vrouw zijn venster voorbij gekomen. Ook ditmaal zonder hem een blik waardig te keuren. Toen hij op zijn beurt de trein verliet en langs de bagage-wagen liep, zag hij de „Mysterieuze” opnieuw. Ze hield het oog op een vrij uitgebreide verzameling van koffers en koffertjes, die een kruier bezig was op een handkar te laden. Silvère liep dicht langs de kar

dan strikt genomen noodzakelijk was. Maar aan een der koffers had hij een label zien hangen. Een naam kon hij niet ontcijferen, maar wel een met blauw potlood geschreven bestemming... en hij glimlachte. Doch dan werd plots zijn aandacht en belangstelling elders getrokken. Aan het eind van het perron stond een mannetje te wuiven – met brede, geestdriftige armzwaaien te wuiven. Een mannetje in een hagelblank tropenpak. Een mannetje zo van een jaar of zes-en-veertig. Iemand, wiens uiterlijk slechts vrede en welbehagen, vriendelijke en welwillende gezindheid jegens de medemens uitstraalde. Zolang die gezegde medemens het hem tenminste niet lastig maakte. Iemand, anders gezegd, die een week geleden met de Chrysler van de hoofdinspecteur plus diens bagage, doch vergezeld van zijn eigen vrouw en eigen zoon, naar de Côte d'Azur vertrokken was. Die vrouw heette Lola, die zoon Charlte, en de man die zich in het bezit van al dat schoons mocht verheugen, heette Carlier, Inspecteur Charles Carlier – een zekere „Schaduw”...

„Welkom”, zei de Schaduw, blakend van tevredenheid. „Hartelijk welkom in mijn Provence.”

Zij schudden elkander lang en hartelijk de hand.

„De wagen”, verduidelijkte de Schaduw naar beneden wijzend, „staat op de Boulevard Dugommier. Je moet zo ver omrijden wil je op die hoogvlakte voor het station belanden.”

Zij bleven aan de rand voor „die hoogvlakte” een ogenblik staan, uitkijkend over het bekoorlijk panorama van Marseille, de lichte, zonnige vrolijke havenstad.

Een taxi schoor achter hen langs. Silvère draaide zich schielijk om. De wagen flitste voorbij, maar hij moest zich al sterk vergissen als hij niet een glimp gezien had van de schone diva. De Schaduw vergeleek zijn omvangrijk zilveren zakuurwerk met de stationsklok. „Het is ruim negen uur”, stelde hij vast. „Van hier naar Le Lavandou is ongeveer 110 kilometer. Een uur of twee rijden, wanneer u tenminste zelf achter het stuur kruipt. Maar als we eerst eens een gezellig uurtje op de Canebière gingen doorbrengen...?”

Samen daalden zij de brede trappen af die van het hoog gelegen station naar de boulevard voeren. Zij stegen in de lange grijze wagen en reden langzaam naar de Canebière, waar zij weldra achter grote glazen bier naar de Marseillaanse zaterdagavond-drukte zaten te kijken.

Silvère vertelde van zijn ontmoeting die morgen in Parijs. En de geestdrift waarmee de anders nogal koele hoofdinspecteur die Grote Onbekende afschilderde, verbaasde de goede Schaduw dermate, dat hij van ontsteltenis zijn glas greep, het aan de mond zette en eerst toen ontdekte dat er alleen nog maar een dikke bodem in zat.

„H'm”, zei hij eindelijk, een feestelijk uitzienende sigaar tussen zijn tanden stekend, „toen ik zo oud was als u... 't Gaat vanzelf over, ziet u. Als we maar eenmaal in Le Lavandou zijn, waar het wemelt van aardige meisjes.”

„Le Lavandou”, zei Silvère peinzend, met een eigenaardige intonatie in zijn stem. „Nee, dat geloof ik nu juist niet...” – En hij had enige grond voor zijn scepticisme.

Een uur later reden zij in snelle vaart over de donkere, verlaten straatweg. Door de koele zomernacht. Langs beboste bergen, vol bloeiende wijngaarden, bloesemende vijgenbomen, wuivende palmen en zilveren olijven; terwijl de wind, die door de ramen naar binnen streek, het benevelend parfum meevoerde van de goede geuren der kostelijke aarde en haar vruchtbaarheid.

*

Het schriële torenklokje van Le Lavandou bibberde twaalf, toen Silvère de wagen voor het terras van het Grand-Hôtel deed stoppen. Hij nam afscheid van de Schaduw, die een eindje verderop woonde en de wagen naar een garage zou brengen, en begaf zich rechtstreeks naar zijn kamers – op de bovenste verdieping, gelijk hij besteld had, want hij had er een gruwelijke hekel aan om mensen boven zijn hoofd te hebben. Na een bad te hebben genomen, zat hij nog geruime tijd in pyjama en kamerjas op het balkon van

zijn appartement te roken en te peinzen; turend naar de donkere omtrekken der verre bergen van het Massif des Maures. Beneden hem lag de eindeloze uitgestrektheid van de Middellandse Zee, glanzend als gepolijste gitsteen, met hier en daar als een levende gouden druppel de lamp van een vissersboot. Uit het Casino en de dancings een eindweegs verder op de Boulevard de la Mer kwamen vlogen dansmuziek, stemmengeroes en schel gelach, overstemmend het rustige ritme der traag over het strand uitvloeiende golven. Op het grintpad naast het hotel klonken de langzame en telkens onderbroken schreden van een paar geliefden.

Silvère stond eindelijk op, wierp zijn sigaret over de rand van het balkon en bleef nog een ogenblik met de handen in de zakken van zijn kamerjas tegen de balustrade geleund staan. De klok van de dorpsstoren sloeg één uur. Enkele minuten later klonk het dreunend geweld van een zware motor. Het verblindend witte licht van machtige autolampen zette de boulevard in gloed. Een zeer lange, zeer lage, gestroomlijnde wagen suisde langs het hotel. De wagen verdween achter de huizen van de dorpsstraat en kwam even later weer uit op de open straatweg, die op een hoogte van ten naaste bij tien meter langs de flanken der rotsen kronkelt en de kustlijn volgt. Met matige snelheid vervolgde de wagen zijn weg, van Le Lavandou via Saint-Clair in de richting van Aiguebelle. Silvère oogde de zilveren torpedo onwillekeurig na tot een scherpe bocht deze aan zijn blik onttrok.

Hij stond reeds op het punt zich in zijn kamer terug te trekken, toen in het appartement naast het zijne het licht opging. Met zijn ene voet op de drempel bleef hij staan. De naar buiten openstaande balkondeuren werden opengeworpen; doch niemand verscheen. Hij zag slechts een schaduw, die over het balkon en de balustrade heen en weer gleed.

Maar aan een der vingers van de lange smalle hand, die de deuren openwierp, had hij een lichtblauwe saffier zien glanzen – en dat niet voor de eerste maal die dag...

„Warum lächelst du, Mona Lisa...?” mompelde hij, de gordijnen achter zich sluitend.